

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/150/2023
Identifikačné číslo spisu:	1107223305
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1107223305.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ J.. Z.. H. Y., narodeného X. Q. XXXX, S., S. X, 2/ obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s.r.o., Limbach, Limbová 3, IČO: 31 342 841, zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Pezinok, Malacká 2/B, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. Bl-14C/114/2007, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 14C/114/2007, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2022 sp. zn. 9Co/3/2022, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2022 sp. zn. 9Co/3/2022 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. mája 2021 č. k. 14C/114/2007-532 zamietol žalobu (výrok I.), zastavil konanie v časti uplatnenej náhrady škody vo výške 2 142 000,- Sk, t.j. 64.529 eur (výrok II.) a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením z 26. apríla 2022 sp. zn. 9Co/3/2022 odmietol odvolanie žalobcov a žalovanej voči žalobcom nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že žalobcovia v zákonnej lehote podali proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie, ktoré neobsahovalo žiadne konkrétne odvolacie dôvody (tzv. blanketové odvolanie). Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“); vychádzajúc z § 363, § 365, § 373 ods. 1 druhá veta CSP dospel k záveru, že podané odvolanie nemá zákonom požadované náležitosti. Uviedol, že žalobcovia nevymedzili rozsah prieskumu odvolacieho súdu (§ 380 ods. 1 CSP), čo odvolaciemu súdu bránilo o podanom odvolaní konať a rozhodnúť, preto odvolanie podľa § 386 písm. d) CSP odmietol. O trovách odvolacieho konania

rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 CSP per analogiam.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP. Navrhli, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu, prípadne aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu resp. súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, a aby žalobcom priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3.1 Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videli žalobcovia v tom, že odvolací súd mal ex offio prihliadnuť na vady týkajúce sa procesných podmienok. V tejto súvislosti dovolutelia namietali, že žalobkyňa 2/ ešte počas konania na súde prvej inštancie splnomocnila na zastupovanie v konaní advokátku JUDr. Emíliu Korčekovú, no súd prvej inštancie s ňou nekonal a nedoručil jej ani svoj rozsudok. Splnomocnenie nachádzajúce sa na č. l. 403 súdneho spisu síce bolo udelené na zastupovanie žalobkyne 2/ vo veci vypracovania a podania návrhu na zastavenie konania o zloženie preddavku na trovy konania, avšak súd prvej inštancie mal žalobkyňu 2/ resp. advokátku vyzvať na odstránenie väd splnomocnenia, keď splnomocnenie udelené advokátovi nemožno v zmysle § 92 CSP obmedziť. V dôsledku nesprávneho postupu súdu prvej inštancie neboli v konaní splnené procesné podmienky, pričom odvolací súd na túto vadu v rozpore s § 380 ods. 2 CSP neprihliadol, odvolanie žalobcov odmietol a tento svoj postup presvedčivo nezdôvodnil. Navyše, žalobcovia podľa vlastného názoru v odvolaní dostatočne zreteľne a zrozumiteľne vymedzili aj odvolacie dôvody. Dovolutelia ďalej namietali, že odvolací súd sa nevysporiadal s ich argumentáciou prezentovanou v odvolacej replike.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcov písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana - žalobca 1/, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a žalobkyňa 2/, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP); dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné a zároveň aj dôvodné, rozhodnutie odvolacieho súdu je preto potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

8. Žalobcovia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolutelia namietali, že odvolací súd odmietol odvolanie podľa § 386 písm. d) CSP bez toho, aby prihliadol na vady týkajúce sa procesných podmienok a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, čím porušil ich právo na spravodlivý proces. Poukázali na nesprávny postup súdu prvej inštancie v súvislosti s vôľou žalobkyne 2/ dať sa v konaní zastúpiť advokátom.

10. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 považoval za prípad odňatia možnosti konať

pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Uvedený záver má oporu aj v rozhodnutiach vydaných za účinnosti CSP (sp. zn. 3Cdo/105/2019, 8Cdo/156/2019, 7Cdo/72/2019, 6Cdo/163/2018, 2Cdo/195/2018, 5Cdo/12/2018).

11. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalobcov odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

12. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

13. Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

14. Dôvody, z akých sa rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nesprávne a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

15. Podľa § 373 ods. 1 CSP ak odvolanie obsahuje odstrániteľné vady, súd prvej inštancie vyzve odvolateľa, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania. Súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov.

16. Najvyšší súd v uznesení z 8. novembra 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 61/2023 v prvej právnej vete vyslovil, že odvolacie dôvody v sporovom konaní je potrebné uviesť, prípadne ich doplniť v lehote na podanie odvolania.

17. V danom prípade žalobcovia v zákonnej 15-dňovej lehote podali proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, v ktorom uviedli, že žalobca 1/ ako splnomocnený zástupca a konateľ žalobkyne 2/ podáva v mene žalobcov odvolanie, ktoré kvalifikovane doplní až po návrate zo zahraničia, kam odlieta za účelom zdravotného pobytu. V odvolaní poukázal, že v konaní neboli splnené procesné podmienky a žiadal, aby odvolací súd zrušil nezákonný a nespravodlivý rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

18. V ustanovení § 365 CSP je premietnutá zákonná koncentrácia civilného procesu. To znamená, že určité procesné úkony sú koncentrované do určitej fázy konania. V prípade podania odvolania je procesný úkon koncentrovaný do 15 dní, ktoré začínajú plynúť v deň nasledujúci po dni doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Ustanovenie § 373 ods. 1 CSP obsahuje zákonný príkaz in fine, podľa ktorého platí, že v prípade absencie odvolacích dôvodov v odvolaní súd odvolateľa na ich doplnenie nevyzýva. Z toho plynie záver, že dôvody odvolania môže odvolateľ doplniť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Uvedené je v súlade aj s koncepciou odvolacieho konania, ktorá vychádza z tzv. neúplného apelačného systému.

19. Je neprípustné, aby si strana sporu sama určovala lehotu na vykonanie procesného úkonu. Žalobcom na predídanie rizika odmietnutia blanketového odvolania nebránilo, aby podali návrh na odpustenie zmeškania lehoty v zmysle § 122 CSP. Toto ustanovenie pamätá na situácie (okrem prípadov, kde to právna úprava výslovne vylučuje - § 347 ods. 3, § 351 ods. 3 a § 405 CSP), v ktorých ak dodržaniu lehoty stranou sporu bráni ospravedlniteľný dôvod, CSP umožňuje strane sporu predísť procesne čistým a zákonom predvídaným spôsobom uvedeným v § 122 CSP tvrdosti následkov zmeškania procesnej lehoty, ak súd po posúdení ospravedlniteľnosti dôvodu zmeškania lehoty uznesením toto zmeškanie lehoty odpustí. Toto právo však žalobcovia nevyužili; za návrh na odpustenie zmeškania lehoty v danom prípade nebolo možné považovať oznámenie žalobcov, že odvolacie dôvody doplnia do

15 dní po návrate žalobcu z pobytu v zahraničí, t.j. v čase, keď už žalobcom uplynula lehota na podanie odvolania. Dovolaciemu súdu zároveň z obsahu spisu nevyplynulo, že by žalobcovia neskôr v konaní odvolacie dôvody vôbec doplnili. Z uvedeného hľadiska preto odvolací súd správne uzavrel, že odvolanie žalobcov nemalo zákonom predpísané náležitosti.

20. Rozsah odvolacieho prieskumu je v zásade vymedzený včas uplatnenými odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP). Súd však musí z úradnej povinnosti kedykoľvek počas konania prihliadať na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 161 CSP). Vo vzťahu k odvolaciemu konaniu je táto povinnosť zdôraznená v ust. § 380 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

21. Najvyšší súd v druhej právnej vete rozhodnutia R 61/2023 uviedol, že aj v prípade tzv. blanketového odvolania je odvolací súd povinný z úradnej moci rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať v rozsahu, či boli splnené procesné podmienky (§ 380 ods. 2 CSP).

22. V posudzovanom prípade odvolací súd v zmysle tohto zákonného imperatívu dôsledne nepostupoval, nesprávne aplikoval § 386 písm. d) CSP a nepreskúmal z úradnej povinnosti rozhodnutie súdu prvej inštancie v rozsahu splnenia procesných podmienok. Bez ohľadu na dôvodnosť tejto odvolacej argumentácie, žiada sa dodať, že na vady v procesných podmienkach v podanom odvolaní poukazovali aj samotní žalobcovia.

23. Dovolací súd konštatuje, že pokiaľ odvolací súd nepreskúmal tzv. blanketové odvolanie žalobcov z hľadiska existencie vád týkajúcich sa procesných podmienok a konštatujúc existenciu vád odvolania, pre ktoré nebolo možné v konaní pokračovať, omietol odvolanie žalobcov, svojim nesprávnym procesným postupom žalobcom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Žalobcovia preto opodstatnene uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

24. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné a zároveň dôvodné. Rozhodnutie odvolacieho súdu je preto potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. Povinnosťou odvolacieho súdu v ďalšom konaní bude preskúmať rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, z hľadiska (ne)existencie vád týkajúcich sa splnenia procesných podmienok. Ak odvolací súd nedostatok v procesných podmienkach nezistí, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s čl. 4 ods. 1 CSP, keď toto ustanovenie upravuje postup - spôsob rozhodnutia, najbližšie posudzovanej veci, a použitie tohto ustanovenia zároveň zodpovedá účelu a zmyslu uvedeného ust. § 380 ods. 2 CSP vykonať prieskum procesných vád z úradnej moci odvolacieho súdu aj pri tzv. blanketových odvolaniach.

26. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.